

لایحه حجاب در ایران؛ امواج اختلاف نظرها و نگرانی‌های فزاینده

سرکوب سیستماتیک با قانون جدید حجاب در ایران و نقش بسیج

لایحه حجاب در ایران؛ امواج اختلاف نظرها و نگرانی‌های فزاینده

جدول محتوا

۲	پیش زمینه
۳	اهداف
۳	روش شناسی
۳	جمع آوری داده ها و منابع
۴	لایحه حمایت از خانواده با ترویج فرهنگ حجاب و عفاف
۴	این لایحه امروز کجاست؟
۴	این لایحه به دنبال چه چیزی است؟
۶	نمونه هایی از افکار مقامات
۶	نهادهای مسئول اجرای قانون
۷	احراز هویت اعضای بسیج
۸	بسیج دانشجویی
۸	پیامدها
۹	تعهدات ایران بر اساس معاهدات حقوق بشری
۹	نیاز به تغییرات ریشه ای
۱۱	ضمیمه اسامی افراد و نهادها

پیش زمینه

مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران در ۱۲ ماه گذشته تلاش کرده است تا با جدیت، وضعیت حقوق بشر در ایران متأثر از اعتراضات سراسری را نظارت کند.

فرا رسیدن سالگرد جان باختن غم انگیز مهسا امینی که نقطه شروع اعتراضات سال گذشته بود مقامات ایرانی را در بیم از بروز مجدد اعتراضات بر آن داشته تا سرکوب فعالان مدنی و سیاسی را تشدید کنند.

در یک روند صعودی، حکومت ایران در هفته های اخیر دست به دستگیری شخصیت های شناخته شده، فعالان مدنی-سیاسی و همینطور اعضای خانواده معترضان بازداشتی و یا جان باختگان اعتراضات زده است. علاوه بر این تحولات، تصویب لایحه موسوم به "حجاب" زنگ خطر قابل توجهی را به صدا درآورده است، تصویب این لایحه توجهات را نه تنها در سطح ملی بلکه در سطح بین المللی جلب کرده است.

هدف این گزارش بررسی پیامدهای تصویب و اجرا شدن چنین قوانینی بر زندگی روزمره شهروندان ایرانی با تمرکز ویژه بر تأثیرات آن بر زنان است. این گزارش به زمینه گسترده تر تبعیض علیه زنان در ایران می پردازد و چگونگی تأثیر این مصوبه ظالمانه بر حقوق و آزادی های شهروندان را بررسی می کند.

افزون بر نگرانی های معطوف به این لایحه، عملکرد نیروهای بسیج که در صف اول اجرای این لایحه قرار میگیرند مورد توجه این گزارش قرار گرفته است. این سازمان هویت بیش از ۲۵۰۰ عضو فعال بسیج و ۶۵۰ عضو بسیج دانشجویی در اقصی نقاط کشور را شناسایی کرده است. افراد معرفی شده، نقش هشداردهنده ای در سرکوب اعتراضات مدنی و خفه کردن صداهای مخالف در خیابان و دانشگاه ها در یکسال اخیر را داشته اند.

در مجموع، هدف ما از این گزارش، ارائه یک نمای کلی از نقض سیستماتیک حقوق بشر در سطوح مختلف جامعه ایران است.

اهداف

هدف اصلی این گزارش ارزیابی جامع وضعیت حقوق بشر متأثر از لایحه حجاب و مستندسازی تأثیر گسترده آن بر جنبه های مختلف جامعه ایران است. هدف ما آشکار کردن ارتباط پیچیده بین اقدامات قانونی لایحه و اجرای آن از طریق تاکتیک های سرکوبگرانه توسط نهادهایی مانند بسیج است.

روش شناسی

به منظور حفظ بالاترین سطح دقت و اعتبار، مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران از روش های دقیق استفاده کرده است. این اقدامات شامل بررسی عمیق مناظرات پارلمانی، تجزیه و تحلیل گزارش های رسانه ها، مصاحبه با افرادی که مستقیماً تحت تأثیر قرار گرفته اند و بررسی کامل اسناد فاش شده و یادداشت های داخلی است. علاوه بر این، ما یک ممیزی جامع از ۲۵۰۰ بسیجی فعال و ۶۵۰ عضو بسیج دانشجویی انجام دادیم تا نقش آنها را در سرکوب اعتراض و همسویی آنها با اصول مندرج در لایحه حجاب را ارزیابی کنیم.

جمع آوری داده ها و منابع

برای دستیابی به درک جامعی از گستره وسیع قانون حجاب و اقدامات اعضای بسیج، مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران به بررسی منابع مختلفی پرداخته است. این بررسی ها شامل نشریات دولتی، مقالات، گزارش های صادر شده توسط سازمان های بین المللی و شهادت دست اول شهروندان ایرانی بود. برای شفافیت حداکثری، این گزارش دارای ضمیمه ای از هویت ۱۸۰ فرد و نهادی است که در طرح، تصویب و پیش برد این لایحه در بخش های مختلف حکومت نقش داشته اند. **اسامی اعضای بسیج به عنوان ضمیمه طبقه بندی شده تنها با درخواست موسسات مرتبط با این حوزه در اختیار قرار داده می شود.**

لایحه حمایت از خانواده با ترویج فرهنگ حجاب و عفاف

درست در آستانه سالگرد درگذشت مهسا (ژینا) امینی که اعتراضات گسترده ای را در سراسر ایران برانگیخت، قوه قضائیه ایران لایحه جدید و سختگیرانه تری را برای "حجاب" ارائه کرد. لایحه اولیه شامل ۱۵ بند بود. اما پس از اصلاحات کمیسیون قضایی مجلس، این لایحه از ۱۵ ماده به ۷۰ ماده افزایش یافت و به «لایحه حمایت از خانواده از طریق ترویج فرهنگ عفاف و حجاب» تغییر نام داد. مجموعه فعالان حقوق بشر تحقیقات عمیقی را در مورد بیش از ۱۸۰ فرد و نهاد مرتبط با تایید این لایحه از زمان آغاز تا امروز انجام داده است. علاوه بر این، مجموعه فعالان حقوق بشر از طریق تجزیه و تحلیل کامل مقالات موجود، موسسات و نهادهایی که پس از ابلاغ این لایحه وظیفه اجرای آن در جامعه را عهده دار خواهند شد شناسایی و در لیست مورد اشاره معرفی کرده است.

این لایحه امروز کجاست؟

بازنگری‌های اخیر در قوانین حجاب ایران منجر به تشدید مجازات‌ها برای افرادی که به آن پایبند نیستند، شده است. این بازنگری‌ها از جمله شامل تفکیک جنسیتی است که در موسساتی مانند دانشگاه‌ها، ادارات دولتی، پارک‌ها و بخش‌های خاصی از بیمارستان‌ها قابل اجرا است. این لایحه که به تازگی در کمیسیون قضایی مجلس تصویب شده، اکنون در انتظار رای گیری است تا زمان اجرای آزمایشی آن مشخص شود. اما شورای نگهبان قبل از تعیین تاریخ اجرا، وظیفه دارد مفاد این لایحه را بررسی کند و از همسویی آنها با قوانین اسلامی اطمینان حاصل کند. پس از تصویب این شورا، این لایحه برای تعیین تاریخ شروع آن به مجلس بازگردانده می‌شود. پیش‌بینی می‌شود این لایحه اوسط مهر ماه امسال اجرایی شود. شورای نگهبان، دارای ۱۲ عضو غیر منتخب است که اخیراً یک روحانی ۹۷ ساله دوباره به ریاست این شورا انتخاب شده است، این شورا قرار است سرنوشت ۸۵ میلیون ایرانی را در رابطه با این لایحه رقم بزند.

تصویب لایحه در کمیسیون داخلی به این دلیل است که مجلس شورای اسلامی ایران جلسه علنی تشکیل داد که در آن نمایندگان به طور جمعی تصمیم گرفتند لایحه بحث برانگیز «عفاف و حجاب» را در کمیسیون داخلی بررسی کنند و به این ترتیب آن را از صحن علنی خارج کردند. این اقدام ذیل اصل ۸۵ قانون اساسی، منجر به واگذاری بررسی و تصویب لایحه به جمع کوچکی از نمایندگان شد.

با این حال، منتقدان نگرانی‌های خود را در مورد عدم شفافیت این لایحه را مطرح کردند و اظهار داشتند که عموم مردمی که این لایحه به طور قابل توجهی بر زندگی آنها تأثیر می‌گذارد، در این لایحه مورد توجه قرار نگرفته‌اند. رویکرد مشابهی که پیش‌تر برای لایحه بسیار بحث برانگیز و سختگیرانه "صیانت" استفاده شد.

شهروندان ایرانی اغلب در مورد فرآیندهایی که حقوق حیاتی آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد، در تاریکی نگه داشته می‌شوند. در نتیجه، بحث‌های پیرامون تصویب این لایحه از طریق رسانه‌های گروهی از جمله رادیو، تلویزیون و روزنامه‌ها پخش نخواهد شد. از میان جمع نماینده مجلس، ۱۷۵ نماینده به بررسی غیرعلنی این لایحه رای موافق دادند، ۴۹ نفر رای مخالفت و پنج نفر رای ممتنع دادند.

این لایحه به دنبال چه چیزی است؟

موضوع حجاب اجباری همچنان یک نقطه کانونی است و عناصر محافظه کار نزدیک به حکومت از نزدیک توسعه آن را زیر نظر دارند. در سال‌های اخیر تعداد قابل توجهی از زنان ایرانی مخالفت خود را علیه حجاب اجباری ابراز کرده‌اند.

در میان بحث‌ها پیرامون این لایحه، یکی از معماران آن در مجلس رسماً اذعان کرد که به دلیل بیش از ۱۶۰۰ اصلاحیه پیشنهادی که توسط ۵۹ نماینده ثبت شده است، اگر این لایحه در جلسه مجمع عمومی رسیدگی شود، تصویب نخواهد شد. در نتیجه، تصویب این لایحه در کمیسیون داخلی به عنوان راهکاری محتاطانه برای رسیدگی «فوری» به آن ارائه شد. پیش از این یکی از اعضای کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس بر فوریت رسیدگی به این لایحه برای جلوگیری از "بحران غیرقابل برگشتی که به طور بالقوه می‌تواند ملت را درگیر کند" تأکید کرده بود.

به منظور حصول اطمینان قانون‌گذاران از تاثیرگذاری گسترده این لایحه، سازمان بسیج موظف شده است تا اعضای خود را که بسیجیان نامیده می‌شوند، آموزش دهند تا اصول تشویق و مجازات تحت این لایحه را در جامعه ایرانی اعم از مجازی و فیزیکی ترویج کنند. این واگذاری مسئولیت به آنها اجازه می‌دهد تا چه در محیط فیزیکی و چه در محیط مجازی به زندگی افرادی که به الزامات حجاب پایبند نیستند، ورود کنند.

اجرای این قوانین شامل یک بعد تکنولوژیکی قابل توجه است، رصد فضای مجازی نقشی محوری در این بعد دارد. میزان زیاد اشتراک گذاری فیلم‌ها و عکس‌ها در فضای مجازی توسط شهروندان ایرانی میزان تاثیرگذاری این بخش از لایحه را برجسته می‌کند.

علاوه بر این جنبه تکنولوژیکی نگران‌کننده، یک رویه جامع اعمال شده است که شهروندان مدافع ارزش‌های مورد تایید حکومت را قادر می‌سازد تا موارد انحراف زنان از استانداردهای حجاب اجباری را با ارائه مدرک بصری ثبت کنند. این رویکرد، از فناوری برای تسریع در اجرای قوانین حجاب استفاده می‌کند و شدت مکانیسم‌های کنترلی را تشدید می‌کند.

استفاده از هوش مصنوعی و سایر اشکال فناوری در اجرای این لایحه قابل توجه است. در بسیاری از لایه‌های این لایحه، نگرانی‌های مربوط به حفظ حریم خصوصی وجود دارد. استفاده نادرست از هوش مصنوعی کاملاً اجتناب‌ناپذیر است. استفاده از فناوری هوش مصنوعی همچنین نگرانی‌هایی را در مورد پتانسیل آن در نقض اصل آزادی بیان ایجاد میکند. همچنین به طور بالقوه امکان کنترل رفتار آنلاین شهروندان ایرانی را افزایش می‌دهد. این نگرانی با نبود قوانین حفظ حریم خصوصی داده‌ها در ایران، تشدید می‌شود و به دولت ایران امکان دسترسی به زندگی خصوصی افراد را بیش از پیش می‌دهد.

دولت ایران سانسور و نظارت را در این رابطه در اولویت قرار می‌دهد و نشان می‌دهد که تمایل دارد اقدامات گسترده‌ای را برای نظارت بر شهروندان به ویژه هدف قرار دادن زنان انجام دهد. اینترنت برای بسیاری از شهروندان ایرانی به عنوان یک گریزگاه حیاتی است و فضایی را ارائه می‌دهد که می‌توانند افکار خود را آشکارا طرح و به اشتراک بگذارند. یک روزنامه نگار ایرانی در این رابطه به هارنا گفت: "فناوری به طور بالقوه می‌تواند به ابزاری برای سرکوب تبدیل شود. دوربین‌های نظارتی، پهپادها و سیستم‌های هوش مصنوعی ممکن است هر حرکت ما را زیر نظر داشته باشند و آزادی‌های ما را بیشتر محدود کنند."

این بازنگری‌ها در لایحه همچنین جریمه‌هایی را برای مشاغلی که از این مقررات پیروی نمی‌کنند، تعریف کرده است. ماده ۴۱ این لایحه بیان می‌کند که جریمه نقدی درجه سوم یا مبلغی معادل سه ماه سود حاصل از درآمد کسب و کار، ممکن است اعمال شود. این شامل فعالان آنلاین هم شود که ممکن است قوانین را نقض کنند. ماده ۴۵ این لایحه مربوط به واردات، تولید، توزیع یا فروش اقلام ممنوعه پوشاک است. در این ماده نیز جریمه ذکر شده است با این تفاوت که جریمه در اینجا شامل جریمه نقدی درجه چهارم یا مبلغی دو برابر ارزش عرفی اموال مربوطه است. برای تکرار تخلف، مجازات می‌تواند تا جریمه نقدی درجه سوم یا چهار برابر ارزش عرفی کالا افزایش یابد.

تفکیک جنسیتی در قانون جدید نقش محوری ایفا کرده است و جنبه‌های مختلفی را در بر می‌گیرد. قانون از گسترش دانشگاه‌ها و محیط‌های زنانه حمایت می‌کند. علاوه بر این، بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی به منظور حفظ حریم خصوصی شرعی بین کارمندان زن و مرد به ایجاد محیط‌های مجزا برای ارائه خدمات پزشکی ترغیب می‌شوند.

یک پزشک زن در گفتگو با هرانا دیدگاه خود را در مورد این لایحه بیان کرد، او گفت: "کار پزشک بدون قضاوت، درمان بیماران است. اما این لایحه یک سوگیری ایجاد می کند و ما را نه به خاطر مهارت هایمان، بلکه به خاطر پوشش مان ارزیابی می کند"، این پزشک در ادامه سخنان خود افزود «هر روز که من لباس سفید خود را می پوشم، این لایحه به من یادآوری می کند که من نه به خاطر شایستگی ام، بلکه به دلیل رعایت این قوانین قضاوت می شوم».

ماده ۱۸ این لایحه از شهرداری ها و اعضای دهیاری ها می خواهد نه تنها برای ترویج آگاهی از حجاب، بلکه برای اعمال تفکیک جنسیتی در پارک ها اقدام کنند، بر اساس این دستورالعمل نهادهای مذکور موظف هستند حداقل بیست درصد از این مناطق را برای استفاده زنان در نظر بگیرند. در شهرهای ساحلی، این نهادها علاوه بر این، ملزم به ساخت مناطق تفکیک شده شنا و رسیدگی به نگرانی های مرتبط در امتداد خطوط ساحلی هستند. یک دانشجو در صحبت با هرانا، اظهار داشت: «لایحه اخیر حجاب مرا عمیقاً ناامید و ناراحت می کند. اندکی پیش به نظر می رسید اعتراضات طولانی و پرشور ما بر سر زبان ها افتاده است. اما آینده بهتری که برای کشورمان تصور می کردم، اکنون دورتر به نظر می رسد».

به طور خلاصه، تغییرات اخیر در قوانین حجاب ایران نشان دهنده این است که مجازات های شدیدتری برای عدم رعایت آن در نظر گرفته شده است که به جنبه های مختلف زندگی عمومی، با استفاده از فن آوری و اقدامات تنبیهی خاص برای مشاغل، گسترش می یابد. این تغییرات بر عزم دولت برای اجرای سختگیرانه تر مقررات حجاب در حوزه های فیزیکی و مجازی تأکید دارد.

نمونه هایی از افکار مقامات

علیرغم ماهیت سختگیرانه این لایحه، اعضای مجلس و دیگر مقامات دولتی وجود دارند که آن را به اندازه کافی سخت گیرانه نمی دانند. به عنوان مثال، جواد مجتهد شبستری، نماینده مجلس خبرگان رهبری، بر لزوم توجه به دیدگاه "روحانیون و نخبگان دانشگاهی" برای تشدید آن تأکید کرد. وی همچنین خواستار درج نظرات فعالان حوزه حجاب و عفاف شد. علی معلمی، نماینده استان مازندران در مجلس خبرگان رهبری و امام جمعه قائم شهر این مجازات ها را ناکافی دانست. او از تنبیه بدنی، به ویژه شلاق، به جای جریمه دفاع کرد. حسن نوروزی نایب رئیس کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس نیز در این باره گفت: به طور کلی، این لایحه فقدان قاطعیت را نشان می داد و حتی افرادی را که به اصول حجاب پایبند نیستند، مورد حمایت قرار می دهد.

چندین نماینده مجلس نیز قاطعانه این لایحه را تأیید کرده و مشتاق اجرای سریع آن هستند. محمدحسین فرهنگی، نماینده مجلس گفت: نگرانی ما این است که این طرح باید منتظر تأیید برای اجرایی شدن بماند. محمد رشیدی یکی دیگر از نمایندگان مجلس گفت: باید با تولید محتوایی که بر عفاف و حجاب تأکید دارد، به دنبال ترویج رعایت حجاب به ویژه در بین جوانان باشیم. فهرست جامعی از این ترویج گران لایحه را می توانید در پیوست این گزارش ببینید.

نهادهای مسئول اجرای قانون

مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران با بررسی دقیق این لایحه، چندین وزارتخانه را شناسایی کرده است که مسئولیت اجرای این لایحه را بر عهده خواهند داشت. وزارت خانه هایی از جمله آموزش و پرورش، صنایع و معادن، وزارت کشور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جنبه های مختلف اجرای این لایحه در جامعه را پوشش می دهند. بر اساس فصل دوم ماده ۴ لایحه، کلیه نهادهای مذکور موظفند ارزش های اسلامی را به ویژه با تأکید

بر اهمیت تعهد زناشویی و فرهنگ عفاف و حجاب ترویج کنند. همکاری با سازمان تبلیغات اسلامی به منظور تدوین و اجرای برنامه هایی با هدف ترویج «سبک زندگی اسلامی خانواده محور» و ترویج ارزش های حیا و حجاب نیز جزو پیش بینی های این لایحه برای همکاری بین نهادها است.

با توجه به اینکه این لایحه به زودی تصویب نهایی و اجرایی می شود، هر نهاد دولتی ملزم به تدوین معیارها و ارزیابی های عملیاتی در یک بازه زمانی سه ماهه است. سپس این ارزیابی ها برای تصویب به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه می شود. این فصل در لایحه همچنین اهداف خاصی را که هر وزارتخانه باید به آن پایبند باشد، مشخص می کند.

به عنوان مثال، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است اصول عفاف و حجاب را در دروس عمومی ارائه شده توسط دانشگاه ها اعمال و یکپارچه کند. این وزارتخانه همچنین موظف به ایجاد و گسترش محیط های دانشگاهی اختصاصی برای زنان و در عین حال پیشبرد مفهوم سبک زندگی اسلامی خانواده محور است.

یک معلم در گفتگو با هرانا عنوان کرد: "من برای دانش آموزانم، به ویژه دختران نگران هستم. آنها در سنی حساس هستند، این لایحه به آنها پیامی می دهد که انتخاب هایشان اهمیت ندارد." این معلم به هرانا گفت او نگران است که نفوذ پلیس اخلاقی بتواند سوگیری هایی را در محل یادگیری ایجاد کند.

همچنین نظارت بر واحدهای تولیدی پوشاک به ویژه در مراحل طراحی و تولید بر عهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است. حمایت از ایجاد فروشگاه های دائمی تخصصی در زمینه ملزومات حجاب با تخفیف های مربوط به هزینه های شرکتی برای آنها الزامی است. همچنین این وزارتخانه موظف است از رعایت اصول عفاف اطمینان حاصل کند و برای اصناف جویای مجوز، جلسات و کارگاه های آموزشی در زمینه "سبک زندگی اسلامی خانواده محور" و "فرهنگ عفاف و حجاب" ترتیب دهد.

بدیهی است که دامنه لایحه جدید بخش های مختلف جامعه را در بر می گیرد. بسیاری از وزارتخانه ها مجبور به برداشتن گام های پیشگیرانه ترویج اصول این لایحه در حوزه های عملیاتی مربوط به خود همانطور که در لایحه مشخص شده است هستند.

احراز هویت اعضای بسیج

در کنار نهادهای دولتی، بسیج نیز با قانون حجاب وظایف جدیدی بر عهده گرفته است. بسیج یک نیروی شبه نظامی متشکل از مردان و زنان تحت کنترل نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است. اعضای آن نقش محوری در سرکوب اعتراضات دارند. به عنوان مثال، در آبان سال ۱۴۰۰، بسیج برای سرکوب اعتراضات به سیاست های اقتصادی دولت در خیابان های تهران مستقر شد. بنا بر گزارش ها، بسیج برای متفرق کردن معترضان از گاز اشک آور، باتوم و گلوله های جنگی استفاده کرد و چند نفر کشته شدند. بسیج به نقض حقوق بشر متعددی از جمله شکنجه، ناپدید کردن اجباری و قتل های فراقانونی متهم است. این نیرو و اعضای آن همچنین به استفاده از زور غیرقابل توجیه علیه معترضان از جمله زنان و کودکان متهم هستند.

با توجه به سابقه رفتار بسیج، اختیاراتی که در لایحه حجاب به آنها داده شده است عمیقاً نگران کننده است. بسیج به عنوان ابزار سپاه پاسداران برای اعمال قانون و نظم، برخورد با مخالفان، کنترل و سانسور رسانه ها و سرکوب اعتراضات عمل می کند. بدون نظارت مؤثر، آنها دارای ظرفیت کنترل نشده ای برای اعمال زور بیش از حد علیه مردم به هدف جلب رضایت حکومت ایران هستند.

بسیج دانشجویی

مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران علاوه بر سازمان بسیج، بسیج دانشجویی را نیز به عنوان یک ابزار بسیار تأثیرگذار در سرکوب جنبش های دموکراتیک در ایران می بیند. این نیرو در اصل از آموزش عمیقاً عقیدتی برخوردار است که باعث وفاداری بی چون و چرای آنها به رهبران عالی رتبه و آماده سازی آنها برای نقش های آینده در دولت و بخش های امنیتی حکومت خواهد شد.

بسیج دانشجویی که زیر مجموعه نهاد بسیج است به صورت رسمی تحت فرماندهی نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی فعالیت میکند. این سازمان مستقر در دانشگاه ها به دستور آیت اله خمینی بنیانگذار نظام جمهوری اسلامی تأسیس شده و مأموریت اصلی آن دفاع از اصول انقلاب و سیستم سیاسی فعلی است. در طول زمان، بسیج دانشجویی به خاطر مشارکت در سرکوب خشونت آمیز معترضان در تظاهرات، فعالیت های جاسوسی از مخالفان و تسهیل اقدامات سرکوبگرانه دولت مورد توجه قرار گرفته است. تعداد قابل توجهی از اعضای این نیرو پس از پایان دوره تحصیلی خود به موقعیت های دولتی و امنیتی برجسته منصوب می شوند.

پس از جان باختن تلخ مهسا امینی، اعتراضات گسترده ای در دانشگاه های ایران رخ داد که باعث شد فعالیت اعضای بسیج دانشجویی در دانشگاه ها پررنگ شود. مشارکت آنها شامل درگیری های فیزیکی با معترضان، جمع آوری اطلاعات دانشجویان برای نیروهای امنیتی و کمک به بازداشت دانشجویانی بود که به عنوان مخالفان شناخته می شدند. تاریخچه سرکوب بسیج دانشجویی به حداقل سال ۱۳۷۸ برمیگردد و نشان دهنده الگوی طولانی مدت سرکوب صدای مخالفان است.

مهم است به این نکته توجه کنیم که تعداد قابل توجهی از جوانان ایرانی در اعتراضات اخیر نقش فعالانه ای داشته اند و اغلب از عدم استفاده از حجاب به عنوان نمادی از عصیان و سرکشی استفاده می کنند. هنگام بررسی افرادی که به دلیل شرکت در این اعتراضات به مجازات اعدام محکوم شده اند، محرز شد اکثر آن ها کمتر از ۳۰ سال سن داشتند.

به دنبال مشارکت قابل توجه جوانان به خصوص دانشجویان در این اعتراضات، نقش بسیج دانشجویی جهت کمک به نیروهای امنیتی در برخورد سخت تر با معترضان و شناسایی افرادی که نمیخواهند به قوانین و مقررات جدید پایبند شوند، بطور چشمگیری مهم تلقی می شود.

جمع آوری و احراز هویت هزاران عضو بسیج و بسیج دانشجویی در این گزارش به هدف اثبات گستردگی عمل و پرده برداری از ساختار گسترده آن و عوامل میدانی و موثر آن صورت گرفته است.

پیامدها

پیامدهای نقش گسترده بسیج، هم در حوزه قانون حجاب و هم در کنترل گسترده تر جامعه، بسیار نگران کننده است. اختیار داده شده به بسیج در اجرای قانون حجاب، نگرانی ها را درباره قدرت لجام گسیخته بیشتر میکند. سازمان های بسیج و بسیج دانشجویی در کمک به سپاه پاسداران برای سخت گیری بیشتر خود در برابر این اعتراضات نقش حیاتی ایفا کرده اند. نقش حیاتی بسیج و بسیج دانشجویی در حفظ وضع موجود، تصویر نگران کننده از سرکوب سیستماتیک و سرکوب آزادی بیان در ایران را برجسته میکند.

تعهدات ایران بر اساس معاهدات حقوق بشری

ایران، به عنوان یکی از اعضا در تعدادی از پیمان‌های بین‌المللی حقوق بشری مانند پیمان بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR) و پیمان بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (ICESCR)، مسئولیت حفظ و حمایت از حقوق و آزادی‌های اساسی شهروندان خود را دارد. این تعهدات شامل حق آزادی بیان، آزادی مذهب، حفظ حریم خصوصی و انتخاب شخصی است. طبق بند ۲ ماده ۱۹ از پیمان بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، هر فرد حق آزادی بیان دارد که شامل آزادی در انتخاب پوشش نیز می‌شود. علاوه بر این، ماده ۱۹ بر حق آزادی افکار، وجدان و دین برای همه شهروندان تأکید دارد. حق آزادی دین حقی است که به صورت شخصی و عمیق به افراد اجازه می‌دهد تا بدون هرگونه دخل و تصرف و تا زمانی که حقوق اساسی دیگران را نقض نکنند، باور مذهبی خود را داشته باشند، آشکارا بیان کنند و به آن پایبند باشند، با توجه به این مفاد می‌توان نتیجه‌گیری کرد تصمیم به پوشیدن حجاب یا عدم پوشیدن آن همواره باید به تشخیص خود زنان باشد.

نیاز به تغییرات ریشه‌ای

معرفی قانون جدید حجاب در ایران باعث نگرانی درباره حقوق زنان و آزادی‌های شخصی در سراسر جهان شده است. این قانون جدید تأثیر خود را بر تمام بخش‌های جامعه گسترش داده است و موسسات آموزشی، محل کار، کسب و کارها و تعداد زیادی از موسسات دیگر را مجبور به اجرای مفاد آن، از جمله تکلیف ارائه گزارش‌های منظم کرده است. این قانون حقوق فردی را با تحمیل قوانین پوشش افراد نقض می‌کند و تمامی بخش‌های جامعه را مجبور کرده است که به طور خاص در زندگی زنان ایرانی دخالت کنند. هر قانون مربوط به لباس شخصی باید با توازن دقیقی بین ملاحظات فرهنگی و حفظ حقوق فردی تعیین شود. علاوه بر این، استفاده از تکنولوژی از جمله هوش مصنوعی (AI) روشی بسیار نگران‌کننده برای نظارت بر رعایت حجاب اجباری و سبک زندگی است. این رویکرد محیطی را ایجاد می‌کند که موجب بروز دلهره و انزوا در جامعه خواهد شد.

بار مالی عدم رعایت ضوابط حجاب بر دوش کسب و کارها قرار می‌گیرد. طبیعت این قانون اطمینان می‌دهد که زنانی که تصمیم می‌گیرند اعتراض خود را بیان کنند، به طور سیستماتیک از تمامی حقوق خود محروم می‌شوند و در مدارس، محل کار و حتی مراکز درمانی نیز اجازه ورود نخواهند داشت.

وضعیت کنونی، نیازمند تغییرات پایدار است. مشارکت جامعه مدنی در این فرآیند، بسیار حیاتی است و به تغییرات پیش رو امید می‌بخشد.

قانون جدید حجاب در ایران زنان را مجبور به رعایت قوانین سخت پوشش می‌کند که نشان دهنده تجاوز به آزادی انتخاب شخصی و آزادی بیان آنها است. این قانون نه تنها اراده زنان را سرکوب می‌کند، بلکه فرهنگ نابرابری را تثبیت می‌کند و فرصت‌های زنان در زمینه‌های تحصیل، استخدام شغلی و زندگی روزانه را محدود می‌کند. مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران معتقد است که همه افراد حق تصمیم‌گیری درباره بدن، پوشش و باورهای شخصی خود را دارند.

این قانون نمادی است از الگوی گسترده نابرابری جنسیتی در چارچوب قانونی که عملکردهای تبعیض آمیز علیه زنان را ریشه دار تر می‌کند. قانون پوشیدن یک پوشش خاص مدنظر حکومت، سنت و باورهای اشتباه را گسترش می‌دهد و باعث رشد فرهنگ اجتماعی کنترل بر انتخاب شخصی افراد می‌شود. این موضوع نه تنها موجب بی‌توجهی به باورهای فرهنگی زنان ایرانی می‌شود، بلکه پیامی است آسیب رسان در جهت عدم اولویت استقلال زنان و تأکیدی بر لزوم تن دادن زنان به استانداردهای تحمیلی است.

اهمیت بسیاری دارد که جامعه بین الملل به طور گسترده وجود قانون حجاب در ایران و اجرای آن را محکوم کند، زیرا وجود این قانون نشان دهنده موقعیت نگران کننده حکومت ایران در ستم به زنان در قانون و عمل است.

ضمیمه اسامی افراد و نهادهای

شماره	نام کامل	طبقه بندی	مسئولیت	دسته بندی در ساختار قدرت	فعالیت برجسته در رابطه با لایحه
1	علی بابایی کارنامی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
2	عبدالصمد خرم آبادی	شخص حقیقی	معاون دادستان کشور	قوه قضائیه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
3	حسین شریعتمداری	شخص حقیقی	نماینده رهبری در مؤسسه کیهان	رهبری	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
4	عباس علی آبادی	شخص حقیقی	وزیر صنعت، معدن و تجارت	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
5	عباس مقتدایی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
6	غلامحسین محسنی اژه ای	شخص حقیقی	رئیس قوه قضائیه ایران	قوه قضائیه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
7	عبدالحسین خسروپناه	شخص حقیقی	رئیس و دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی	رهبری	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
8	عبدالکریم جمیری	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
9	ابوالفضل عمویی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
10	سید ابراهیم رئیسی	شخص حقیقی	رئیس جمهور	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه

11	احمد وحیدی	شخص حقیقی	وزیر کشور	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
12	احمد حسین فلاحتی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
13	احمد راستینه	شخص حقیقی	سخنگوی کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
14	احمد سالک	شخص حقیقی	عضو جامعه روحانیت مبارز	هیچکدام	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
15	علی بابایی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
16	سید احمد علم الهدی	شخص حقیقی	نماینده رهبری در استان خراسان رضوی و امام جمعه مشهد	رهبری	حامی تشدید مفاد این لایحه
17	علی بهادری جهرمی	شخص حقیقی	سخنگو و دبیر هیأت دولت	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
18	علی کشوری	شخص حقیقی	عضو گروه علوم اجتماعی مؤسسه پژوهشی امام صادق	رهبری	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
19	علی خضریان	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
20	محمدباقر قالیباف	شخص حقیقی	رئیس مجلس شورای اسلامی ایران	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
21	علی معلمی	شخص حقیقی	نماینده استان مازندران در مجلس خبرگان رهبری و امام جمعه قائم شهر	قوه مقننه	حامی تشدید مفاد این لایحه
22	علی اکبر محرابیان	شخص حقیقی	وزیر نیرو	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
23	علی مراد حیدری	شخص حقیقی	عضو هیأت علمی گروه حقوق جزا و جرم شناسی	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
24	موسی غضنفرآبادی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی در دوره یازدهم	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه

25	علیرضا عابدی سرآسیا	شخص حقیقی	عضو هیأت علمی گروه فقه و اصول حقوق اسلامی، دانشگاه فردوسی مشهد	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
26	علیرضا اعرافی	شخص حقیقی	مدیر حوزه‌های علمیه کل کشور	رهبری	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
27	علیرضا منادی سفیدان	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
28	کاظم صدیقی	شخص حقیقی	رئیس ستاد امر به معروف و نهی از منکر	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
29	علیرضا پاک فطرت	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
30	امیرحسین رحیمی	شخص حقیقی	وزیر دادگستری	قوه مقننه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
31	امیرحسین بانکی پور	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
32	امیرحسین یزدان پناه	شخص حقیقی	رییس اداره اخبار مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
33	بهرام عین‌اللهی	شخص حقیقی	وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
34	بهروز محبی نجم آبادی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
35	بهزاد خلیلی	شخص حقیقی	مدیر اندیشکده سیاست‌پژوهی و مطالعات راهبردی به‌آیند	نامعلوم	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
36	بهزاد پورسید	شخص حقیقی	معاون حقوقی قوه قضاییه	قوه قضاییه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
37	سید یوسف طباطبایی نژاد	شخص حقیقی	نماینده مجلس خبرگان رهبری و امام جمعه اصفهان	رهبری	حامی تشدید مفاد این لایحه
38	بیژن نوباوه-وطن	شخص حقیقی	نایب رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
39	داود منظور	شخص حقیقی	رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
40	اقبال شاکری	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس

41	احسان ارکانی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
42	انسیه خزعلی	شخص حقیقی	معاون رئیس جمهور در امور زنان و خانواده	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
43	فرج اله هدایت نیا	شخص حقیقی	عضو هیئت علمی پژوهشکده فرهنگ و اندیشه اسلامی	نامعلوم	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
44	فاطمه قاسم پور	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
45	فاطمه محمدبیگی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	حامی تشدید مفاد این لایحه
46	فاطمه رحمانی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
47	غلامحسین رضوانی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
48	غلامرضا منتظری	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
49	حبیب الله سیاری	شخص حقیقی	معاون هماهنگ کننده ارتش	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
50	هادی بیگی نژاد	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
51	هادی صاحبقرانی	شخص حقیقی	مدیر کل تبلیغات اسلامی استان خراسان رضوی	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
52	حسن نوروزی	شخص حقیقی	نایب رئیس کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس	قوه مقننه	حامی تشدید مفاد این لایحه
53	حجت الله فیروزی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
54	حسین امیر عبداللهیان	شخص حقیقی	وزیر امور خارجه ایران	قوه مقننه	حامی تشدید مفاد این لایحه
55	حسین بستان (نجفی)	شخص حقیقی	عضو هیئت علمی پژوهشکده حوزه و دانشگاه	نامعلوم	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
56	سید محمدمهدی حسینی همدانی	شخص حقیقی	نماینده ولی فقیه در استان البرز	رهبری	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه

57	حسین جلالی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
58	حسین میرزایی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
59	حسین سلامی	شخص حقیقی	فرمانده کل سپاه پاسداران	رهبری	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
60	حسینعلی حاجی دلیگانی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
61	جعفر راستی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
62	جلیل محبی	شخص حقیقی	کارشناس مرکز پژوهش های مجلس	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
63	جلیل رحیمی جهان آبادی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	حامی تشدید مفاد این لایحه
64	جواد کریمی قدوسی	شخص حقیقی	عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
65	جواد مجتهد شبستری	شخص حقیقی	عضو مجلس خبرگان رهبری	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
66	جواد نائینی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
67	جواد نیک بین	شخص حقیقی	عضو کمیسیون فرهنگی مجلس	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
68	جواد اوجی	شخص حقیقی	وزیر نفت	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
69	کیومرث هاشمی	شخص حقیقی	وزیر ورزش و جوانان	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
70	کبری خزعلی	شخص حقیقی	نماینده شورای عالی انقلاب فرهنگی	قوه مجریه	حامی تشدید مفاد این لایحه
71	مجید دهقان	شخص حقیقی	عضو هیئت علمی پژوهشکده مطالعات زنان	رهبری	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
72	منصور آرامی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
73	منصور شکرالهی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
74	مهدی باقری	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس

75	مهدی بیاتی	شخص حقیقی	کارگروه عفاف و حجاب شورای فرهنگ عمومی	قوه مجریه	حامی تشدید مفاد این لایحه
76	مهدی جمشیدی	شخص حقیقی	عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	رهبری	حامی تشدید مفاد این لایحه
77	مهدی سعادت‌نی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل‌گر تصویب طرح در مجلس
78	مهرداد بذرپاش	شخص حقیقی	وزیر راه و شهرسازی	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
79	مهرداد ویس کرمی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل‌گر تصویب طرح در مجلس
80	محمد علی نیکبخت	شخص حقیقی	وزیر کشاورزی	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
81	محمد الهی خراسانی	شخص حقیقی	مدیر پروژه تحلیل راهبردی ساماندهی وضعیت حجاب	نامعلوم	ترویج‌گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
82	محمد حسن وکیلی	شخص حقیقی	استاد سطح عالی حوزه علمیه مشهد مقدس	رهبری	ترویج‌گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
83	محمد حسین فرهنگی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل‌گر تصویب طرح در مجلس
84	محمد حسین طاهری اکردی	شخص حقیقی	دبیر ستاد امر به معروف و نهی از منکر	رهبری	حامی تشدید مفاد این لایحه
85	محمد جواد نظافت یزدی	شخص حقیقی	عضو شورای عالی حوزه علمیه خراسان	رهبری	ترویج‌گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
86	محمد مهدی اسماعیلی	شخص حقیقی	وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی	قوه مجریه	ترویج‌گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
87	محمد مخبر	شخص حقیقی	معاون اول رئیس جمهور	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
88	محمد مروارید	شخص حقیقی	مدرس حوزه علمیه	رهبری	ترویج‌گر و مبلغ رسانه ای این لایحه

89	محمد مصدق کهنمویی	شخص حقیقی	معاون اول قوه قضائیه	قوه قضائیه	ایفای نقش در مفهوم سازی و تدوین پیش نویس طرح
90	محمد رشیدی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
91	محمد رضا قرایی آشتیانی	شخص حقیقی	وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
92	محمد سعید احدیان	شخص حقیقی	مشاور رئیس مجلس	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
93	محمد تقی نقدلی	شخص حقیقی	عضو کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
94	محمد علی زلفی گل	شخص حقیقی	وزیر علوم، تحقیقات و فناوری	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
95	محمد کاظم موحدی آزاد	شخص حقیقی	دادستان کل کشور	قوه قضائیه	ایفای نقش در مفهوم سازی و تدوین پیش نویس طرح
96	محمد صالح جوکار	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
97	محمد رضا احمدی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
98	محسن عباسی ولدی	شخص حقیقی	عضو هیئت علمی پژوهشکده علم و فرهنگ	نامعلوم	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
99	محسن پیرهادی	شخص حقیقی	عضو هیأت رئیسه مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
100	مجتبی توانگر	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
101	مجتبی ذلنوری	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
102	منور شایسته خو	شخص حقیقی	مدیر حوزه علمیه حضرت نرجس	رهبری	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
103	مرتضی آقا تهرانی	شخص حقیقی	رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
104	پروین صالحی مبارکه	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
105	راضیه خدیوی	شخص حقیقی	ترویج گر پوشش اجباری	نامعلوم	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه

106	رضا دانشور ثانی	شخص حقیقی	عضو هیئت علمی دانشگاه علوم اسلامی رضوی	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
107	رضا غلامی	شخص حقیقی	عضو هیئت علمی دانشگاه باقرالعلوم	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
108	رضا مراد صحرایی	شخص حقیقی	وزیر آموزش و پرورش	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
109	عیسی زارع پور	شخص حقیقی	وزیر فناوری اطلاعات و ارتباطات ایران	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
110	سید اسماعیل خطیب	شخص حقیقی	وزیر وزارت اطلاعات	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
111	روح الله متفکرزاده	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
112	سعید منتظر المهدی	شخص حقیقی	سخنگوی سازمان فراجا	قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
113	سید ابوالحسن مهدوی	شخص حقیقی	امام جمعه موقت اصفهان	رهبری	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
114	سید علی موسوی	شخص حقیقی	مدیر کارگروه سبک زندگی پژوهشکده باقرالعلوم	قوه مجریه	حامی تشدید مفاد این لایحه
115	سید علی یزدیخواه	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
116	سید احسان خاندوزی	شخص حقیقی	وزیر امور اقتصادی و دارایی	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
117	سید عزت الله ضرغامی	شخص حقیقی	وزیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
118	سید جلیل میرمحمد میدی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
119	سید محمد حسین هاشمیان	شخص حقیقی	مشاور شورای تخصصی حوزوی شورای عالی انقلاب فرهنگی	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه

120	سید محمد حسینی	شخص حقیقی	معاونت امور مجلس	قوه مقننه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
121	احمد رضا رادان	شخص حقیقی	فرمانده کل نیروی انتظامی (فراجا)	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
122	سید محمد محسن دعایی	شخص حقیقی	استاد حوزه و دانشگاه	رهبری	حامی تشدید مفاد این لایحه
123	سید محمد سعیدی گلپایگانی	شخص حقیقی	امام جمعه قم	رهبری	حامی تشدید مفاد این لایحه
124	سید محمدرضا میر تاج الدینی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
125	محمد جعفر منتظری	شخص حقیقی	رئیس دادگاه ویژه روحانیت	قوه قضائیه	ایفای نقش در مفهوم سازی و تدوین پیش نویس طرح
126	سید مرتضی حسینی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
127	سید مصطفی میر سلیم	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
128	سید رضا تقوی	شخص حقیقی	عضو کمیسیون فرهنگی مجلس	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
129	محمدرضا جان نثاری	شخص حقیقی	معاون استانداری اصفهان	قوه مجریه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
130	سید صولت مرتضوی باباحیدری	شخص حقیقی	وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی	قوه مجریه	ایفای نقش در تصویب این طرح در قوه مجریه
131	احمد بهشتی	شخص حقیقی	عضو مجلس خبرگان رهبری	قوه مقننه	حامی تشدید مفاد این لایحه
132	شیوا قاسمی پور	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	حامی تشدید مفاد این لایحه
133	سلمان عشقی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
134	سمیه رفیعی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
135	زهره الهیان	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
136	زهره سادات لاجوردی	شخص حقیقی	نماینده مجلس شورای اسلامی	قوه مقننه	ترویج گر و مبلغ رسانه ای این لایحه
137	وزارت ورزش و جوانان	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
138	شهرداری ها	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه

139	فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
140	دفتر ریاست امور زنان و خانواده	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
141	سازمان برنامه و بودجه کشور	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
142	معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
143	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
144	مرکز مدیریت حوزه های علمیه	موسسه		رهبری	نهاد اجرا کننده لایحه
145	سازمان بهزیستی کشور	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
146	کمیسیون قضایی و حقوقی شورای اسلامی	موسسه		قوه قضائیه	نهاد اجرا کننده لایحه
147	سازمان بسیج	موسسه		رهبری	نهاد اجرا کننده لایحه
148	سازمان نظارت بر رسانه های صوتی و تصویری جهانی در فضای مجازی (ساترا)	موسسه		رهبری	نهاد اجرا کننده لایحه
149	اتحادیه های صنفی	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه

150	کارگروه ساماندهی مد و لباس	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
151	دهیاری ها	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
152	سازمان اداری و استخدامی کشور	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
153	ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر	موسسه		رهبری	ایفای نقش در مفهوم سازی و تدوین پیش نویس طرح
154	بانک مرکزی	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
155	اتاق اصناف ایران	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
156	ستاد هماهنگی و راهبری اجرای مصوبه عفاف و حجاب در وزارت کشور	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
157	کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی	موسسه		قوه مقننه	نهاد اجرا کننده لایحه
158	سازمان اطلاعات فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
159	مؤسسه دانشگاه آزاد اسلامی	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
160	مجلس شورای اسلامی	موسسه		قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
161	شورای اسلامی شهرها	موسسه		قوه مقننه	نهاد اجرا کننده لایحه
162	شورای روستا	موسسه		قوه مقننه	نهاد اجرا کننده لایحه
163	نهاد سازمان توسعه اسلامی	موسسه		رهبری	نهاد اجرا کننده لایحه

164	قوه قضائیه	موسسه		قوه مقننه	نهاد اجرا کننده لایحه
165	کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی	موسسه		قوه مقننه	تسهیل گر تصویب طرح در مجلس
166	سازمان صدا و سیما و جمهوری اسلامی ایران	موسسه		رهبری	نهاد اجرا کننده لایحه
167	مؤسسه وزارت بازرگانی	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
168	وزارت ارتباطات و موسسه فناوری اطلاعات	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
169	اجرائی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
170	مؤسسه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
171	وزارت امور اقتصادی و دارایی	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
172	وزارت آموزش و پرورش	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
173	وزارت امور خارجه	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
174	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
175	وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران	موسسه		قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه

176	سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	موسسه	رهبری	نهاد اجرا کننده لایحه
177	وزارت صنعت، معدن و تجارت	موسسه	قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
178	وزارت کشور	موسسه	قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
179	وزارت راه و شهرسازی	موسسه	قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه
180	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	موسسه	قوه مجریه	نهاد اجرا کننده لایحه

مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران - شهریور ۱۴۰۲

info@hra-iran.org